

Zadeva C-356/19

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

3. maj 2019

Predložitveno sodišče:

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (Poljska)

Datum predložitvene odločbe:

16. april 2019

Tožeča stranka:

Delfly sp. z o.o.

Tožena stranka:

Travel Service Polska sp. z o.o.

[...] (ni prevedeno)

SKLEP

Varšava, 16. april 2019

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XV Wydział Gospodarczy (občinsko sodišče glavnega mesta Varšava v Varšavi, XV. gospodarski oddelek)
[...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno) [sestava senata]

je po obravnavi,

[...] (ni prevedeno) z dne 16. aprila 2019 [nepomembna navedba procesne narave],

zadeve na podlagi tožbe družbe Delfly sp. z o.o. s sedežem v Varšavi

zoper družbo Travel Service sp. z o.o. s sedežem v Varšavi,

s katero se zahteva plačilo,

prekinilo postopek in

sklenilo:

1. Sodišču Evropske unije se postavijo ta vprašanja za predhodno odločanje:
(Prvo vprašanje)

Ali je treba člen 7(1) Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov ter o razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 295/91 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 7, zvezek 8, str. 10) razlagati tako, da ta določba ne ureja samo obsega obveznosti plačila odškodnine, ampak tudi način izpolnitve te obveznosti?

(Drugo vprašanje)

Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen, ali lahko potnik ali njegov pravni naslednik veljavno zahteva plačilo zneska, enakovrednega znesku 400 EUR, izraženega v drugi valuti, in sicer v nacionalni valuti, ki velja v kraju prebivališča potnika, katerega let je bil odpovedan ali je imel zamudo?

(Tretje vprašanje)

Če je odgovor na drugo vprašanje pritrdilen, na podlagi katerih meril je treba določiti valuto, v kateri lahko potnik ali njegov pravni naslednik zahteva plačilo, in kateri menjalni tečaj je treba uporabiti?

(Četrto vprašanje)

Ali člen 7(1) ali druge določbe Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 nasprotujejo uporabi določb nacionalnega prava o izpolnitvi obveznosti, ki imajo za posledico, da se tožba potnika ali njegovega pravnega naslednika zavrne zgolj zato, ker je bil zahtevek napačno izražen v nacionalni valuti, ki velja v potnikovem kraju prebivališča, namesto v valuti euro, kot je to v členu 7(1) Uredbe?

2. Postopek se prekine [...] (ni prevedeno)

OBRAZLOŽITEV

[...] (ni prevedeno) [trditve, ki se nanašajo na nacionalni postopkovni okvir v zvezi s predlogi za sprejetje predhodne odločbe]

[...] (ni prevedeno) [ponovljena vsebina prve strani]

3. Predmet spora in dejansko stanje

- 3.1. Potreba po odgovoru na zgoraj navedena vprašanja se je pojavila v civilnem sporu, ki poteka pred Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy (občinsko sodišče glavnega mesta Varšava). Tožeča stranka, družba z omejeno odgovornostjo Delfly s sedežem Varšavi, predlaga, naj se toženi stranki, družbi z omejeno odgovornostjo Travel Service Polska s sedežem v Varšavi, naloži plačilo 1698,64 PLN, kar ustreza znesku 400 EUR po menjalnem tečaju Narodowy Bank Polski (nacionalna banka Poljske), ki je veljal na dan vložitve tožbe. Tožeča stranka pojasnjuje, da ji je potnica X odstopila terjatev za plačilo 400 EUR na podlagi člena 7(1) Uredbe (ES) št. 261/2004 [...] (ni prevedeno), ker je imel let iz kraja A v kraj B zamudo. Tožena stranka predlaga, naj se tožba zavrne, pri čemer med drugim navaja očitek, da je zahtevek izražen v napačni valuti, kar na podlagi nacionalnega prava povzroči, da se tožba zavrne.
- 3.2. Dejansko stanje v tej zadevi ni sporno. X je 23. julija 2017 z letom tožene letalske družbe potovala iz kraja A v tretji državi v kraj B v Republiki Poljski. Imela je veljavno rezervacijo in se je zanašala na to, da bo odhod pravočasen. Let je imel več kot tri urno zamudo. Ni ugotovljeno, da bi potnica v tej tretji državi prejela storitve ali odškodnino in pomoč v smislu člena 3(1)(b) Uredbe (ES) št. 261/2004 [...] (ni prevedeno). X je 27. julija 2017 tožeči stranki odstopila terjatev za plačilo odškodnine v zvezi z letom, ki je imel zamudo.

4. Navedene nacionalne določbe in sodna praksa

- 4.1. Člen 321(1) ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (zakon z dne 17. novembra 1964 – zakonik o pravnem postopku) (Dz.U. 2018, pozicija 1360, kakor je bil spremenjen) določa, da sodišče ne sme odločati o predmetu, ki ga tožbeni zahtevek ne obsega, in tožbenega zahtevka ne sme preseči.
- 4.2. Člen 505¹, točka 1, zakonika o pravnem postopku določa, da se določbe o postopku v sporih majhne vrednosti uporabljajo [...] v zadevah, ki spadajo v pristojnost okrajnih sodišč in se nanašajo na zahtevke, ki izvirajo iz pogodb, če vrednost spornega predmeta ne presega dvajset tisoč poljskih zlotov [...].
- 4.3. Člen 505⁴(1), prvi stavek, zakonika o pravnem postopku, ki se nanaša na postopek v sporih majhne vrednosti, določa, da sprememba tožbe ni dovoljena.
- 4.4. Člen 358 ustawy z dnia 23. kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (zakon z dne 23. aprila 1964 – civilni zakonik) (Dz.U. 2018, pozicija 1025, kakor je bil spremenjen) določa: (1) Če je predmet obveznosti, ki jo je treba izpolniti na ozemlju Republike Poljske, denarni znesek, izražen v tuji valuti, lahko dolжник to obveznost izpolni v poljski valuti, razen če je z zakonom, s sodno

odločbo, iz katere obveznost izvira, ali s pravnim poslom določeno, da je treba obveznost izpolniti izključno v tuji valuti. (2) Vrednost tuje valute se določi glede na srednji menjalni tečaj, ki ga objavi Narodowy Bank Polski (nacionalna banka Poljske), z dne zapadlosti terjatve, razen če je z zakonom, s sodno odločbo ali s pravnim poslom določeno drugače. (3) Če dolžnik zamuja z izpolnitvijo obveznosti, lahko upnik zahteva izpolnitev obveznosti v poljski valuti na podlagi srednjega menjalnega tečaja, ki ga objavi Narodowy Bank Polski (nacionalna banka Poljske), na dan plačila.

- 4.5. Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) je v sodbi z dne 16. maja 2012 [...] (ni prevedeno) [podrobnejši sklic na zadevno sodbo] podalo razlago navedene določbe. Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče) je ugotovilo, da ima pravico izbrati valuto izključno dolžnik, tako v primeru, ko dolžnik obveznost izpolni v roku, kot v primeru, ko je v zamudi, ne glede na to, ali za to zamudo odgovarja ali ne. Če je dolžnik v zamudi z izpolnitvijo obveznosti, za katero odgovarja, pri čemer je predmet te obveznosti denarni znesek, izražen v tuji valuti, ima upnik pravico izbrati menjalni tečaj, glede na katerega se določi vrednost tuje valute, vendar zgolj v primeru, da dolžnik izbere poljsko valuto. Sodba z dne 16. maja 2012 pomeni začetek ustaljene sodne prakse rednih sodišč. Redna sodišča so v okviru te sodne prakse večkrat zavrnila tožbe, v katerih je tožeča stranka zahtevke izrazila v poljski nacionalni valuti, medtem ko bi ji bil priznan zahtevke, izražen v tuji valuti. Tako upoštevajoč prepoved, da se ne sme odločati o predmetu, ki ga tožbeni zahtevke ne obsega, zapadle terjatve ni mogoče prisoditi.
- 4.6. Republika Poljska je v ekonomski in monetarni uniji. Zaradi odstopanja v smislu člena 139 Pogodbe o delovanju Evropske unije je ohranila avtonomno monetarno in denarno politiko. Valuta evro se zato šteje za tujo valuto.
- 4.7. Člen 358 civilnega zakonika je bil leta 2016 predmet novelizacije. Cilj spremembe je bil podrobneje opredeliti pojem zamude, katere nastanek povzroči, da lahko upnik izbere menjalni tečaj valute. Ne zdi se, da bi novelizacija posegla v ustaljeno razlago te določbe v zvezi s tem, kdo ima pravico do spremembe valute.
- 4.8. V sodni praksi poljskih sodišč obstaja neskladje glede reševanja sporov, v katerih tožeča stranka zahteva dodelitev odškodnine zaradi posledic leta, ki je imel zamudo, izražene v poljski nacionalni valuti (tj. v poljskih zlotih). Sąd Okręgowy w Gliwicach (okrožno sodišče v Gliwicah) je s sodbama z dne 29. novembra 2016 [...] (ni prevedeno) [podrobnejši sklic na zadevno sodbo] in z dne 1. marca 2017 [...] (ni prevedeno) [podrobnejši sklic na zadevno sodbo] zavrnilo tako oblikovana zahtevka potnikov, katerih leta sta imela zamudo, in zavzelo stališče, da upnik nima pravice pretvoriti odškodninskega zahtevka, ki je izražen v tuji valuti euro, v poljsko valuto. Za razliko od tega je Sąd Okręgowy w Warszawie (okrožno sodišče v Varšavi) v sodbah z dne 28. marca 2017 [...] (ni prevedeno) [podrobnejši

sklic na zadevno sodbo] in z dne 13. decembra 2018 [...] (ni prevedeno) [podrobnejši sklic na zadevno sodbo] zavzelo nasprotno stališče, pri čemer je med drugim kot razlog navedlo, da pravilna in namenska razlaga člena 358 civilnega zakonika in člena 7(1) Uredbe št. 261/2004 [...] (ni prevedeno) ne sme imeti negativnih posledic za upnike, ki so poljski državljani, ki nedvomno lahko zahtevajo odškodnino v nacionalni valuti.

5. Dvomi v zvezi z razlago in zveza z nacionalnimi določbami

- 5.1. Kljub temu, da je od začetka veljavnosti določb Uredbe (ES) št. 261/2004 [...] (ni prevedeno) minilo že veliko časa, nacionalna sodišča teh določb ne razlagajo enotno. V zgoraj opisani sodni praksi poljskih sodišč obstaja neskladje, zaradi česar prihaja do popolnoma drugačnih rešitev v zadevah, ki so si med seboj podobne. Zato je potrebno razjasniti problematiko, ki je zajeta z vprašanji za predhodno odločanje. V postopku, ki poteka pred Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy (občinsko sodišče glavnega mesta Varšava v Varšavi), so odgovori na vprašanja odločilnega pomena za ugotovitev pravilne razlage člena 7(1) Uredbe, posledično pa tudi za odločitev o sporu.
- 5.2. Prvo vprašanje je namenjeno pojasnitvi področja uporabe člena 7(1) Uredbe (ES) št. 261/2004. Zdi se, da zadevna določba ne vsebuje določil glede načina izpolnitve odškodninske obveznosti, na primer roka, kraja izpolnitve, možnosti plačila v tuji valuti. Zato bi bilo mogoče trditi, da je potrebno v nacionalnem pravu, ki ureja sklenjeno pogodbo o prevozu, podrobneje opredeliti pravice potnika in ustrezne obveznosti letalskega prevoznika. Po drugi strani je bil cilj zakonodajalca Unije, ki je jasno naveden v uvodni izjavi 4 Uredbe, okrepiti pravice potnikov in zagotoviti letalskim prevoznikom delovanje na liberaliziranem trgu pod usklajenimi pogoji. Glede na to uvodno izjavo je treba preizkusiti, ali je mogoče to jedrnatno določbo dopolniti z jasno vsebino, utemeljeno na splošnih pravnih načelih, ki veljajo v državah članicah Evropske unije, neodvisno od nacionalnega prava. Če je tako, s to določbo ne bi bil določen zgolj obseg dolgovane odškodnine, ampak tudi temeljna pravila v zvezi s plačilom.
- 5.3. Drugo vprašanje je upošteveno samo, če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen. Če ta določba ureja tudi način izpolnitve obveznosti, je treba opredeliti normativno vsebino določbe v zvezi s tem. Za odločitev o zadevi, ki poteka pred tem sodiščem, je potrebno ugotoviti, ali lahko potnik ali njegov pravni naslednik veljavno zahteva plačilo v drugi valuti kot je euro, natančneje v valuti, ki velja v njegovem kraju prebivališča. Taka rešitev bi bila v korist potnikom, ki bi lahko ugotovili končni obseg potencialnega zahtevka še pred nakupom letalske vozovnice. Po drugi strani bi bilo to v nasprotju s pravilom, ki je uveljavljeno v poljskem pravnem redu, v skladu s katerim upnik nima pravice spremembe valute, pravico do plačila v nacionalni valuti pa ima zgolj dolžnik.

- 5.4. Tretje vprašanje je upošteveno samo, če je odgovor na drugo vprašanje pritrديل. Potreba po opredelitvi meril za določitev valute ali menjalnega tečaja bi bila očitna posledica ugotovitve, da ima potnik ali njegov pravni naslednik pravico zahtevati plačilo v drugi valuti kot je euro.
- 5.5. Četrto vprašanje je namenjeno odpravi sledečega dvoma. Rigorozne rešitve, ki se uporabljajo v nacionalnem pravu, lahko znatno otežijo vlaganje legitimnih zahtevkov s strani potnikov, katerih let je bil odpovedan ali je imel zamudo. Dogaja se, da je tožba zavrjnena zgolj iz razloga, da je zahtevek napačno izražen v nacionalni valuti, ki jo uporablja potnik, medtem ko je v členu 7(1) Uredbe (ES) št. 261/2004 [...] (ni prevedeno) določena valuta euro. Dodati je treba, da v tovrstnih zadevah tožeča stranka ne more spremeniti zahtevka, niti po ugotovitvi svoje napake, ker temu nasprotujejo določbe o postopku v sporih majhne vrednosti. Sodišče pa ne more dosoditi dolgovane odškodnine, izražene v valuti euro, ker bi to pomenilo odločanje o predmetu, ki ga tožbeni zahtevek ne obsega, kar je prepovedano.
- 5.6. Zahteva po natančnem oblikovanju zahtevka je upravičena s potrebo po jasni opredelitvi spornega predmeta. Visoka stopnja formalizma je naravna posledica kodifikacije pravnega postopka. Prepoved spremembe tožbe med postopkom v sporu majhne vrednosti prispeva k hitrejšemu obravnavanju manj pomembnih zadev. Po drugi strani imajo nekatere postopkovne rešitve posledice, ki so lahko neustrezne glede na težo pomanjkljivosti. V teh okoliščinah je treba presoditi, ali člen 7(1) ali druge določbe Uredbe, ki so namenjene krepitvi varstva potnikov na podlagi enotnih pravil, nasprotujejo tako rigorozni rešitvi, kot je opisana zgoraj.

[podpis]